

Offentliggjort d. 5. september 2015

Det ene hul i systemet efter det andet hos SKAT – hvad er årsagen - og hvad kan man gøre? ©

*Af advokat (L) Bodil Christiansen og
advokat (H), cand. merc. (R) Tommy V. Christiansen*

www.v.dk

Det trak i sidste og indeværende uge overskrifter overalt, at SKAT gennem en årrække på fejlagtigt grundlag har foretaget store udbetalinger til angiveligt udenlandske svindlere med et meget stort sugerør i statskassen. Og betegnelser som ”aldrig set tidligere” har fløjet rundt i æteren. Men historikken viser desværre, at uberettigede udbetalinger i stor målestok ikke er et engangsfænomen hos SKAT.

Den seneste sag i rækken af belastende sager for SKAT omfatter uretmæssige udbetalinger fra SKAT i størrelsesordenen 6,2 mia. kr. I korthed drejer sagen sig om uretmæssig tilbagebetaling af udbytteskat til udenlandske aktionærer i danske selskaber.

Som udgangspunkt skal både danske og udenlandske aktionærer svare skat af udbytte, som de modtager fra danske selskaber. Selskaberne indeholder derfor dansk udbytteskat på 27 pct. af udbetalte udbytter og afregner denne udbytteskat til SKAT.

Visse udenlandske aktionærer skal dog ikke svare skat til Danmark af disse udbytter. Det drejer sig om aktionærer i andre EU-lande samt visse aktionærer i tredjelande, der efter dobbeltbeskatningsaftaler er fritaget for at svare dansk udbytteskat. Disse udenlandske aktionærer kan derfor anmode SKAT om at få den indeholdte udbytteskat på 27 pct. refunderet.

Sagen om svindel vedrørende et beløb på 6,2 mia. kr. drejer sig - efter SKAT's oplysninger - om, at SKAT har foretaget sådanne udbetalinger af indeholdt udbytteskat til

Offentliggjort d. 5. september 2015

udenlandske aktionærer, men på et falsk grundlag. Efter skatteministerens foreløbige orientering til Folketingets Skatteudvalg viser SKATs hidtidige undersøgelser i sagen således, at den økonomiske kriminalitet formentligt består i, at selskaberne søger om udbetaling af udbytteskat for danske aktier, som de oplyser at eje, men som må antages at være fiktive aktiebeholdninger. SKAT's undersøgelser har endvidere vist, at det tilsyneladende er et større netværk af selskaber, der på baggrund af disse fiktive aktiebeholdninger har søgt om og har modtaget refusion af udbytteskat på baggrund af forfalsket dokumentation.

SKAT har den 24. august 2015 anmeldt sagen til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK), dvs. Bagmandspolitiet, og SKAT har selv iværksat en undersøgelse af sagen i samarbejde med Skatteministeriets interne revision.

Det er herunder tanken at undersøge SKAT's procedurer, og om disse procedurer tilgodeser Intern Revisions tidligere anbefalinger på området. Endvidere skal undersøges, hvorledes administrationen og kontrollen omkring refusion af udbytteskat fremadrettet kan styrkes.

Hændelsesforløbet må i sagens natur give anledning til den allerstørste undren, ikke mindst set i lyset af de besparelserunder, bl.a. i den borgernære offentlige sektor, som er set de senere år. Og denne undren bliver selvsagt ikke mindre, når det oplyses, at SKAT har været gjort opmærksom på denne risiko, samt at SKAT desuagtet har nedlagt en afdeling, der skulle kontrollere, at udbetalingerne skete med rette.

Men det gælder måske særligt set i lyset af, at det ikke er første gang SKAT har været udsat for systematisk misbrug eller svindel. Historikken viser således, at mangel på kontrol, samordning og måske særligt opfølgning på specielle faresignaler fører til betydelige tab for statskassen.

Selskabstømning og skattegodtgørelse

Tab som følge af manglende ressourcer hos SKAT er desværre et fænomen, der er set flere gange.

Offentliggjort d. 5. september 2015

Indledningsvis kan der peges på tab på udestående fordringer, dvs. skattekrav, der - skulle man komme med et gæt - over de sidste 10 år nok nærmer sig et beløb på flere mia. kr. Tabet opstår som følge af forældelse af det offentliges tilgodehavender mod borgere på ikke-betalte skatter m.v., der ikke inddrives rettidigt. Disse tab har dog ikke vakt samme opmærksomhed som ovennævnte uberettigede udbetalinger. Men måske har man politisk vænnet sig til disse årlige tab.

Fra de seneste årtier kan bl.a. peges på den omfattende svindel i det store selskabstømmerkompleks fra 1990'erne. Sagskomplekset blev dengang beskrevet af den daværende skatteminister, Ole Stavad, som "Danmarkshistoriens største tyveri", og omfattede et tab i milliardklassen for statskassen.

Selskabstømningen drejede sig – i meget korte træk – om salg af de såkaldte "overskudsselskaber" - dvs. selskaber, der havde været juridisk ramme for en sund, dansk virksomhed, og som efter salg af virksomheden stod tilbage med en given formue samt en større gæld til skattevæsenet.

Udgangspunktet kunne her være, at selskabet blev likvideret og selskabets tilbageværende formue i denne forbindelse anvendt til at indfri selskabets gæld til SKAT.

I selskabstømningskomplekset blev selskabet imidlertid solgt og selskabets formue – der skulle have været anvendt til betaling af selskabsskat – udloddet.

Der blev anvendt en række forskellige fremgangsmåder ved selskabstømningen, herunder modeller, hvor det solgte selskab udskød skatten på forskellig vis, eksempelvis gennem leasingarrangementer, optagelse af store lån, "den portugisiske vaskemaskine", m.v.

I starten fungerede modellen på den måde, at en person for et beskedent beløb købte et selskab, der mere eller mindre havde tabt sin egenkapital som følge af et driftsunderskud og som nu havde afviklet sin virksomhed – et såkaldt underskudsselskab.

Dette underskudsselskab købte et sundt selskab. Det sunde selskabs egenkapital blev herefter udloddet til underskudsselskabet, der samtidig modtog skattegodtgørelse. Da

Offentliggjort d. 5. september 2015

underskudsselskabet havde et stort fremført underskud var der ingen skat at betale, og skattegodtgørelsen var en ren gevinst betalt af SKAT. Var det en person, der modtog udlodningen, udgjorde skattegodtgørelsen 25 %.

Modellen udviklede sig, således at der ikke alene blev udloddet den frie kapital i datterselskabet, men samtlige midler, herunder også de midler, der i det sunde selskab var afsat til skyldige skatter. Undertiden hævde selskabstømmeren blot samtlige midler og lod selskabet dø en stille død i form af en tvangsopløsning i skifteretten. Selskaber der ikke havde indleveret regnskaber eller i øvrigt ladet høre fra sig i det offentlige system blev således tvangsopløst i skifteretten, da der lå en antagelse om, at selskabet var insolvent.

I den første straffesag om selskabstømning - der for så vidt var relativt enkel - havde den dømte selskabstømmer købt et overskudsselskab med afsatte skatter for ca. 9,8 mio. kr. Køberen lod herefter foretage en udlodning på ca. 4,9 mio. kr., og modtog yderligere fra SKAT yderligere ca. 1,2 mio. kr. i form af skattegodtgørelse, jf. nedenfor. Efterfølgende overførte køberen ca. 10,7 mio. kr. til sin egen konto i Luxemburg gennem flere stråmænd. Selskabet var herefter ude af stand til at betale de skatter på 9,8 mio. kr., som hvilede på selskabet.

Reglerne om skattegodtgørelse indebærer, at aktionærer, der modtog udbytte fra selskabet, havde krav på en skattegodtgørelse på 25 pct. af udbyttet. Formålet med ordningen var at kompensere aktionærerne for det forhold, at udbyttet blev dobbeltbeskattet gennem dels beskatning af selskabets indkomst og dels beskatning af selskabets indkomst i forbindelse med udlodning til aktionæren. Godtgørelsen blev modregnet i udbyttemodtagerens skat. Men var modtagerens skattetilsvare mindre end skattegodtgørelsen, blev godtgørelsen udbetalt kontant. Der var tale om ganske betydelige beløb, og SKAT's kontrol forekom behersket.

I en anden straffesag mod en sådan køber (selskabstømmer) havde den pågældendes advokat bedt om min tilstedeværelse, da man dengang ikke kendte begreber som "selskabstømmer", og den lokale advokat havde ikke helt styr på sagen.

Offentliggjort d. 5. september 2015

Grundlovsforhøret var nærmest en farce:

Den pågældende, der nu var sigtet, havde fra SKAT fået fremsendt en check på 46 mio. kr. i skattegodtgørelse, og han mente i øvrigt, at transaktionen var lovlig, da selskabet havde købt containere og dermed havde kvalt skattegælden som følge af afskrivninger. Det viste sig dog senere, at de pågældende containere ikke eksisterede.

Den pågældende forklarede under retsmødet, at han kort tid efter modtog endnu en check på 46 mio. kr. Dommeren spurgte så interesseret til, hvor de penge så var blevet af. Var der tale om en simpel forbryder, havde han jo nok bestilt en enkeltbillet til en eksotisk stat. Den sigtede kunne imidlertid oplyse, at disse 46 mio. kr. havde han returneret til SKAT, eftersom - som han udtrykte det - ”det var jo ikke mine penge”.

Tankevækkende er det imidlertid, at der ved en fejl blev udbetalt 46 mio. kr. for meget til den sigtede. Kontrollen hos SKAT synes jo ikke at være overvældende.

For køberen af overskudsselskabet var resultatet altså, at han ikke blot tilegnede sig selskabets kapital med den virkning, at selskabet ikke kunne betale den skyldige skat – men køberen fik tillige – oveni hatten – udbetalt 25 pct. skattegodtgørelse. Skattegodtgørelsesordningen blev ophævet i 1991, men selve selskabstømningen fortsatte også herefter.

Typisk ville det tømte selskab herefter, som allerede nævnt, som følge af manglende indgivelse af regnskab og/eller manglende betaling af selskabsskatter blive tvangsopløst ved Skifteretten.

Også her kan der stilles et alvorligt spørgsmål ved kontrol og opmærksomhed. Skifteretterne oplyste således selskaber på stribe, når selskaberne ikke indgav regnskab, og ingen hørte videre til selskabet. Med andre ord: Skifteretterne hjalp - selvsagt upåagtet - selskabstømmerne med at slette alle spor.

Denne trafik pågik i årevis, uden at hverken skifteretterne eller SKAT som kreditor for skattegælden reagerede på, at selskab efter selskab blev tvangsopløst.

Offentliggjort d. 5. september 2015

Først da en vågen, nyudnævnt regionsdirektør ved avislæsning kunne konstatere, at der fortsat blev annonceret efter overskudsselskaber efter 1. april 1992, hvor reglerne om skattegodtgørelse ikke længere fandt anvendelse og da til en ret høj pris, vurderede han, at der simpelthen måtte foregå noget ulovligt og iværksatte en undersøgelse. Efterfølgende fik han da også en central placering i forbindelse med SKAT's oprydning i dette sagskompleks.

Erstatningsansvaret

SKAT søgte efterfølgende at hente disse midler tilbage til statskassen gennem søgsmål mod de oprindelige sælgere samt disses pengeinstitutter og rådgivere. I mange tilfælde var der tale om pensionerede virksomhedsejere, som i en del tilfælde ikke havde anledning til at ane uråd. Det samme gjaldt et stykke ad vejen for rådgiverne.

Anpartsprojekter

Også almindelige, skattefradragshungrende skatteydere har - med hjælp fra svindlere - bidraget til store tab for statskassen.

Der var her tale om etablering af fiktive fradrag, formentlig i samme størrelsesorden som i selskabstømmersagerne.

Særligt i 1980'erne og vel frem til midt i 1990'erne var køb af driftsmateriel og andre afskrivningsberettigede aktiver en udbredt fremgangsmåde til at reducere personskatter, bl.a. for lønmodtagere, der ikke havde mulighed for at opspare virksomhedsindkomst til en lav beskatning.

I et overvældende omfang investerede skatteplagede danskere således bl.a. i togvogne, containere, hospitalsudstyr på mere eller mindre eksotiske lokaliteter for nu blot at nævne nogle af de yndede investeringsobjekter. Investorerne synes ikke at have stillet mange kritiske spørgsmål om indholdet af investeringen, idet interessen særligt samlede sig om afskrivningernes størrelse.

Offentliggjort d. 5. september 2015

Siden viste mange projekter sig at være baseret på fiktive fakturaer vedrørende ikke-eksisterende aktiver. Men på dette tidspunkt var de skattemæssige fradrag foretaget og skatteudbetalingerne sædvanligvis omsat i forbrug. Selv har jeg formuleret det på den måde, at investor ikke købte et lokomotiv – men et billede af et lokomotiv - og investor afskrev herefter på en betragtelig købesum ligesom en række andre personer, der havde købt det samme billede.

Selv har jeg mødt luftige projekter, der kun eksisterede på papiret. Eksempelvis bad en klient mig om at gennemgå en investering i et hospital i udlandet. Efter et møde med den statsautoriserede revisor, der - som jeg forstod det - bistod udbyderen, kunne jeg efter en del checkspørgsmål konstatere, at sagen havde en betydelig lighed med projektet i filmen ”det sidste stik”. Der var kun papirer og lidt kulisser og ingen realiteter bag.

Større beredskab

I en pressemeddelelse om selskabstømnings fra den 23. februar 1994 oplyste den daværende skatteminister, Ole Stavad, at han havde orienteret Folketingets Skatteudvalg om en række initiativer, der blev forberedt for at øge skattemyndighedernes beredskab over for nye smarte metoder.

Man kunne måske ønske sig, at Stavad og hans efterfølgere var gået lidt grundigere til værks, end det synes at have været tilfældet.

Der blev mig bekendt ganske vist nedsat en Task Force i 1996 som – på samme måde som i enhver ansvarlig bestyrelse i et erhvervsdrivende selskab – skulle være opmærksom på forhold, der kunne give anledning til reaktioner, de såkaldte early warnings. Denne gruppe har man dog ikke hørt meget til siden.

Helt overordnet er der ingen tvivl om, at disse sager nok synes at kunne være håndteret bedre. Når der sker en eksplosiv stigning i ”tilbagebetalinger” af udbytteskat, bør dette i sig selv give anledning til en skærpet kontrol. Og da særligt, når det er muligt med forholdsvis få ressourcer at sammenholde disse begæringer om ”tilbagebetaling” med oversigter over, hvem der rent faktisk har fået udbetalt udbytter - og særligt, hvis der begæres

Offentliggjort d. 5. september 2015

tilbagebetaling af udbytteskat vedrørende udbytte fra selskaber, der end ikke har udbetalt udbytte.

Men heroverfor står, at SKAT synes at være udsultet bemandingsmæssigt og i øvrigt være pålagt arbejdskrævende opgaver, der måske ikke helt står mål med de hertil krævede ressourcer. Det vil således nok vække en vis opmærksomhed, hvis det kom op til overfladen, hvor mange ansatte, der i dag er inddraget i sager om ejendomsvurderinger.

Generelt er det min erfaring, at medarbejderne hos SKAT er både velbegavede og engagerede. **Konklusionen** må derfor være den meget enkle, at SKAT simpelthen mangler ressourcer til at varetage de mangeartede opgaver, der påhviler SKAT. Det kan måske tillige være en overvejelse værd at genetablere ovennævnte Task Force, således at man undgår en ny bølge af svindel eller tab om en årrække.

— o —